

ANALYSE AV INSTITUTTØKONOMIEN 2021

Hensikten med analysen er å se på økonomien internt på fakultetet der vi fører inntekter og kostnader ned på instituttnivå. Gjennom dette vil man kunne få en indikasjon på hvordan fordelingen av ressurser er dimensjonert i forhold til de inntektene som skapes. Målet er å gi et overordnet bilde, ikke å gå i detalj rundt hver post. Analysen er basert på budsjettfordelingen for 2021, men er noe justert for å gi et riktigere bilde. Til slutt er det også satt opp en sammenlikning med tidligere år for å se på utvikling over tid.

Den eksternfinansierte virksomheten inngår i seg selv ikke i analysen, selv om konsekvensene den har for bevilgningsøkonomien er med. Eksterne prosjekter gir økt belastning på den ordinære virksomheten, samtidig som den betaler for noe av dette gjennom indirekte kostnader og generer resultatfinansiering. Øremerkede tiltak inngår heller ikke. Dette er midler som gis av universitetet sentralt eller departement til bestemte formål som ligger utenfor den ordinære aktiviteten.

I hovedsak er inntektene på instituttnivå resultatfinansiering gjennom finansieringssystemet samt netto bidrag fra eksterne prosjekter (dekningsbidrag, leiestedsinntekter og refusjon av lønn for fast ansatte, med fradrag for egeninnsats i prosjektene). På denne måten får man et inntrykk av hvilke inntekter det enkelte institutt bidrar med. Fordi mye av bevilgningen til fakultetet kommer i form av basisbevilgning, vil kostnadene langt overstige inntektene i analysen.

Tabell 1 Inntekter per institutt (NOK 1000)

	AMB	HHT	NFH	Sum
Resultatbevilgning				
Studiepoeng	8 287	39 697	8 092	56 076
Kandidater	1 684	8 017	2 749	12 450
Doktorgrader	1 310	582	1 892	3 783
Publiseringspoeng	2 501	880	1 708	5 089
EU	506	32	7 037	7 574
NFR	2 223	90	787	3 100
BOA	1 476	399	551	2 427
Sum	17 987	49 696	22 815	90 498
Andre inntekter				
Rekrutteringsstillinger	15 252	7 044	14 769	37 065
Netto dekningsbidrag	17 187	1 486	10 230	28 902
Sum	32 439	8 530	24 999	65 967
Sum inntekter	50 426	58 226	47 814	156 466

Utgiftssiden er beregnet på følgende måte: Lønnsutgifter til ansatte er beregnet på bakgrunn av det ordinære lønnsbudsjettet for 2021. Uforutsette lønnsutgifter (vikarer etc.) og refusjoner (sykepenger, foreldrepermisjoner etc.) er ikke inkludert. Disse utgjør mindre beløp og antas å være noenlunde jevnt fordelt mellom instituttene. Driftsbudsjettet til instituttene fremgår av budsjettfordelingen. Det er dermed forutsatt at instituttene har utgifter tilsvarende hva de har fått stilt til rådighet gjennom bevilgningen.

Det meste av fartøydriften finansieres av øremerkede midler og eksterne leieinntekter. Dette er holdt utenfor analysen. Det er allikevel viktig å merke seg at fakultetet historisk sett har dekket noe av infrastrukturen rundt fartøyene selv. Det gjelder for eksempel teknikere som bidrar til drift og vedlikehold av fartøyene. Disse kostnadene er fordelt mellom instituttene på bakgrunn av antall toktdøgn, selv om fartøy-økonomien ellers er utelatt.

Fordelingen av kostnader til fakultetsadministrasjon og fellesutgifter er gjort på bakgrunn av antall stillinger ved instituttene, men med noen justeringer. Kostnader som er knyttet til eksperimentell virksomhet er fordelt på de instituttene som har slik¹. Det gjelder for eksempel utstyr, bilbruk og seksjon for fartøy og tekniske tjenester. I tillegg krever miljøer med høy eksterntfinansiering mye av administrasjonen i form av HMS, innkjøp, prosjektøkonomi og forskningsadministrasjon. Motsatt belaster undervisningstunge miljøer (HHT) fakultetsadministrasjonen i mindre grad, da det meste av basal studieadministrasjon befinner seg ved instituttene eller i fellestjeneste. Det er derfor antatt at de forskningstunge miljøene belaster administrasjonen 50 % mer per ansatt.

Fakultetet får en kompensasjon som dekker 80 % av kostnadene til internhusleie. Det er kun de siste 20 % som fakultetet må dekke selv, og som er tatt med på kostnadssiden. Også her er det større kostnader knyttet til eksperimentell virksomhet (for eksempel laboratorier og lager), og disse miljøene er derfor belastet 50 % mer per ansatt.

Tabell 2 Kostnader per institutt (NOK 1000)

	AMB	HHT	NFH	Sum
Direkte kostnader				
Fast lønn	79 390	89 917	77 992	247 299
Driftsutgifter (budsjett)	8 478	10 182	9 182	27 842
Bidrag spesielle satsinger	1 400	0	1 000	2 400
Sum	89 268	100 099	88 174	277 541
Indirekte kostnader				
Fak.ledelse/administrasjon/felles/IT	10 731	6 161	9 550	26 443
Fartøydrift	4 855	0	1 455	6 310
Andel internhusleie	3 534	1 522	3 032	8 088
Andel teknisk infrastruktur	2 998	0	2 286	5 284
Sum	22 117	7 683	16 324	46 125
Sum kostnader	111 385	107 782	104 498	323 666

Merk at det her kun fokuseres på interne kostnader ved BFE. Aktiviteten belaster også andre enheter ved universitetet, for eksempel den sentrale administrasjonen, Universitetsbiblioteket og avdeling for bygg og eiendom. Likeledes mottar instituttene, eller BFE, øremerkede bevilgninger til drift av spesiell infrastruktur, som havbruksstasjonen og fartøyene. Både bevilgningene til dette og de tilhørende kostnadene er holdt utenfor i denne sammenhengen.

¹ Hele AMB, samt anslagsvis 80 % av NFH.

Tabell 3 Finansieringsgrad per institutt (NOK 1000)

	AMB	HHT	NFH	Sum
Inntekter	50 426	58 226	47 814	156 466
Kostnader	111 385	107 782	104 498	323 666
Netto kostnader	60 959	49 556	56 684	167 200
Inndekningsgrad	45,3	54,0	45,8	48,3

Netto kostnader er den del av instituttens aktivitet som må finansieres av basisbevilgning. Inndekningsgraden viser hvor stor del av virksomheten som instituttene får finansiert av andre inntekter enn basisbevilgning. Jo høyere inndekningsgrad, desto mer «selvfinansiert» er instituttet.

Merk at denne sammenligningen ikke tar hensyn til historiske forhold. Noen tilbud har blitt bygd opp ved at det har kommet spesielle bevilgninger eller nye studieplasser fra departementet. Mye av Handelshøgskolens tilbud i Tromsø er bygd opp gjennom omdisponeringer mellom instituttene og ved hjelp av resultatfinansiering.

Analysen viser at AMB og NFH har nokså lik inndekningsgrad, og i større grad enn HHT er finansiert gjennom basisbevilgning. Dersom HHT skulle hatt samme inndekningsgrad som de andre, måtte basisbevilgningen vært ca. ni millioner høyere. Her er det riktignok viktig å påpeke at eksperimentell virksomhet er kostnadskreven og at det er stordriftsfordeler ved de store studentkullene i økonomifagene. Et annet moment som er viktig å ha med seg er at allokering av kostnader internt på fakultetet er gjort nettopp med tanke på at både forskning og undervisning i eksperimentelle og/eller naturvitenskapelige fag er dyrere enn økonomi- og samfunnsfag, og som dermed bidrar til å øke kostnadsnivået på AMB og NFH. Postene *fartøydrift* (den delen av fartøydriften som historisk har vært belastet fakultetets økonomi og som det ikke er naturlig å ta med i fartøydriftens eget budsjett), *internhusleie* og *teknisk infrastruktur* utgjør tilsammen en kostnad på 19,5mill NOK – av dette er utelukkende 1,5 mill allokert HHT.

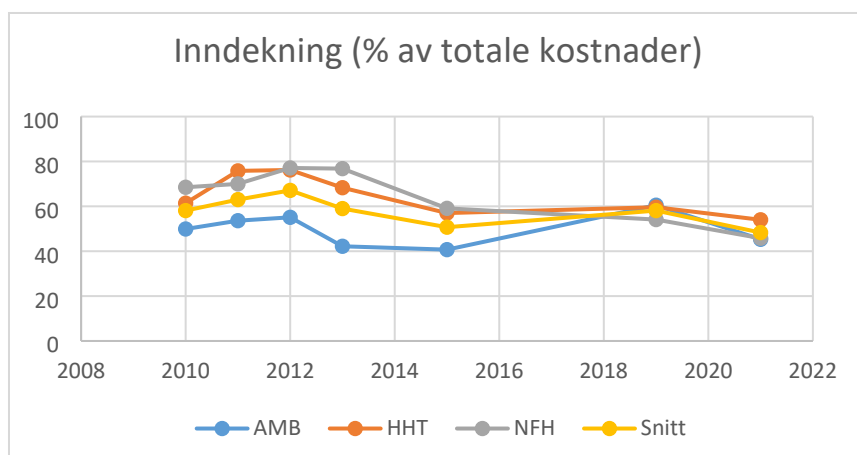
Sammenligning over tid

Denne analysen har vært gjennomført med ujevne mellomrom. Tidligere analyser har gitt følgende inndekningsgrad.

Tabell 4 Inndekningsgrad over tid

	AMB	HHT	NFH	Snitt
2021	45,3	54,0	45,8	48,3
2019	60,5	59,6	54,1	58,1
2015	40,7	57,0	59,1	50,7
2013	42,2	68,3	76,8	59,0
2012	55,1	76,2	77,1	67,1
2011	53,6	75,8	70,0	63,0
2010	49,9	61,4	68,5	58,1

Figur 1 Inndekningsgrad fra tabell 4 plottet som funksjon av tid (år)

Beregningsmåten er noe endret over tid, noe som medfører at inndekningsgraden har blitt lavere. I tillegg kan enkelthendelser gi relativt store utslag. Det er likevel mulig å trekke noen konklusjoner. NFH hadde svært høy eksterntfinansiering da fakultetet var nytt. Blant annet lå den nasjonale biobanken Marbank ved NFH. Eksterntfinansieringen har de siste årene vært i en liten bølgedal, men her er det viktig å påpeke at de siste to årene har vært preget av utsatt aktivitet. Med bakgrunn i at inntekter skal periodiseres i henhold til aktivitet (kostnad), er det å forvente en økning i de kommende 2-3 år. Samtidig har også NFH blitt tilført en god del nye stillinger over statsbudsjettet. AMB har gått litt motsatt vei når det gjelder eksterntfinansiering. Det må forventes at begge instituttene øker sin inndekningsgrad, både som følge av flere prosjekter og bedre finansiering av dem. HHT har hele tiden hatt en relativt sterk resultatfinansiering på studiepoeng / kandidatproduksjon, men en vedvarende lav inntjening på eksterntfinansiert forskning. Mens fakultetet var nytt var instituttet i en oppbyggingsfase og det tok tid å rekruttere nye ansatte. Veksten i studiepoengsproduksjon må forventes å fortsette. Fusjonene med høyskolene i Finnmark (2013), Narvik og Harstad (2016) har nok påvirket inndekningen noe.

Grovt sett viser tallene at BFE har en generell synkende trend, men der AMB er relativt stabile og NFH / HHT synker. Denne sammenlikningen er riktignok svært usikker, da tallgrunnlaget ikke nødvendigvis er generert likt over år. Det viser allikevel et ganske tydelig bilde: som fakultet har vi blitt mer avhengig av basis-finansiering. Og med tanke på at basistildeling og grunnfinansiering i UHI-sektoren samlet sett må forventes å gå ned i årene som kommer, er dette en trend vi må jobbe for å snu.